

---

**ESB***Ingezonden*

# Freia en Kompas

---

In *ESB* van 18 januari 1984 wijdt redacteur-secretaris Van der Geest een redactioneel commentaar aan de nieuwe macro-modellen van het Centraal Planbureau. Ten onrechte stelt hij in deze beschouwing dat het belangrijkste onderscheid tussen beide modellen gelegen zou zijn in het feit dat het capaciteitseffect van de investeringen in Kompas wordt verwaarloosd. Op pagina 8 van CPB-monografie 26 wordt juist uiteengezet dat, om een bezettingsgraad als spanningsvariabele te kunnen gebruiken, ook voor het kwartaalmodel Kompas de behoefte gevoeld werd aan een beschrijving van de produk-

tiëcapaciteit. Omwille van de consistentie met de analyses voor de middellange termijn is daarbij de jaargangen-productiefunctie overgenomen, zoals die in herziene vorm voor Freia is ontwikkeld. Daarmee zijn er eigenlijk geen typisch middellange-termijnkenmerken van het jaarmodel meer die niet tevens in het kwartaalmodel zijn opgenomen. Zoals ook in het voorwoord bij Kompas wordt vermeld, kan het kwartaalmodel dus ook gebruikt worden voor middellange-termijnexercities.

**P. van den Berg  
H. Don**

## Naschrift

De heren Van den Berg en Don hebben gelijk. Ook in Kompas wordt rekening gehouden met het capaciteitseffect van de investeringen. Ik ben misleid door de zin (op blz. 8 van CPB-monografie nr. 26): „Het belangrijkste onderscheid tussen CPB-modellen voor de korte termijn (conjunctuurmodellen) en voor de middellange termijn (conjunctuur-structuurmodellen) betreft de behandeling van het capaciteitscreërende effect van de investeringen”. Deze in geldt wel in zijn algemeenheid, maar juist *niet* voor Kompas. Kompas en Freia hebben – globaal gesproken – dezelfde modelstructuur. Dit punt is van belang omdat het CPB met behulp van Kompas een aantal berekeningen heeft verricht waarin ook ontwikkelingen op middellange termijn belangrijk zijn, zoals het doorrekenen van de effecten van het kabinetsbeleid voor 1984 en de beleidstarieven van o.a. PvdA en FNV.

**L. van der Geest**

---